

Tas Latweeschu lauschu draugs.

1836. 3. Dezbr.

49ta lappa.

J a u n a s s i n n a s.

Is Weilburgs. (Wahzsemme). Ohtdeen tanni 27tâ Oktober meh-
nefti pehz puffedenas tee rrihs Enlenderu-fungi pee mums atnahze, kas 26tâ
Londonê bij uskaphuschî ar gaisa-fuggi, un ne tahl no muhsu pilsfatas pee
weenahm dsirnawahm bij nolaiduschees. Dreschdeen tas gaisa-fuggis tikke at-
wests, un mehse ne warrejam deewsgan isbrihnotees, wiffas tahs leetas skattida-
mees. Za lohde irr istaisita no farkanas un no dseltanas sishu-drehbes, un
ar tahdu sawadu lihmi pahrwilka, ka wehisch ne kur ne warr zauri puhst. Kad
ar ohlekti wiffapfahrt apmett, tad isnahk 80 ohlektes, bet kad tohs schuimus
isahrditu, un wiffu to drehbi saliktu weenâ gabbalâ, tad ta drehbe buhtu 64
ohlektes garra un 64 ohlektes platta. Wiffapfahrt ap to lohdi tihkls ar leelahm
azzim irr wilkts par apstiprinaschanu, un ap to tihklu irr kohka rinkis likts, ar
ahdu apschuhts. Pee scha rinkî leijas gallâ ar strikkeem laiwa peefahrta, jeb
leels kurwis no fahrkleem un needrahm pihts un ar farkanu drehbi isklahts.
No laiwas dibbena lihds lohdes augsch-galla irr 40 ohlektes. Paschâ laiwas
middû irr tihawas, un us tahm tihawahm rihzags, sawadi istaisihts, 500 oh-
lektes garfch; pee ta rihzaga enfuris ar peezeem sarreem. Za gribb kaut fur
peemestees, tad to rihzagu palaisch ar enfuri us semmi, tikpatt labbi kâ no fug-
ga uhdens-dibbenâ. Tas enfuris eekohschahs un faturr wiffu fuggi. Laiwai
karrâ gallâ karrogi islikti, kas tâ, kâ spahrni wehjâ lihgojahs. Kad gribb us
augschu kahpt, tad ar sawadu gudribu peepuhfch to lohdi, kâ puhstî; jo wairak
peepuhsta, jo weeglak winna kahp. Bet kad gribb nolaisstees, tad pee schnohres
wilfdami, attaisa masu wahku augschpuff lohdei; ta dwaascha iseet un wiffa lohde
laischahs us semmi. — Laiwâ irr daschadi rihki, warra traufi ar uhdeni, eljes
lukters, stiprâ glahsê eelikts, un dauds zittas waijadfigas leetas. Ugguni ne
drihkt uskurt, jo ugguns lehti spruhk, un tad nelaimê. Dreeksch 60 gaddeem
diwi gaisa-fuggineeki sawa nahwi atradde; ugguns aiskehre to lohdi, un no
tahda augstuma krisdami winni nonahze fabersti semmê. Zadeht, ja kahdu ehdeeni
fewim gribb sildih, tad zittadi ne war, ne kâ ar nedsehstahm kalkim. — Za
lohde, tas tihkls, ta laiwa, tas enfuris ar sawu rihzagu, un tas rinkis kohpâ
welf swarrâ 60 pohdus, wiffa leeka prezze 94 pohdus, tahs zittas leetas, un tee

trihš fuggineeki 43 pohdus, tas isness pawiffam 197 pohdus. Leelaks gaisa-fuggis wehl naw redsehš. Jau pa brihšcham 12 lihds 20 zilweki uskaphufchi. Tas meisteris pats, kas winnu ustaisijis, sawâ muhschâ 226 reises uskaphis gaisâ, un jau eeraddis, tikpatt labbi pa gaisu skreet, fâ zitti pa uhdeni. Zomehr wehl itt drohfschi ne ustizjahs, jo winnam arri wiffadi glahbjami rihki lihds, ja kahda nelaimie gadditohs. Kad pahr uhdeni, tad tahdi sawadi spilweni, ar dwašchu uspubhsti, kas ne tauj grimt, un ja pahr semmi, tad tahda drehbe, kas krihtohť isplešchahs fâ jumts, un lat arri ne sature zilweku, tomehr aiskawe, ka ne kriht ar leelu ahtrumu un warru us semmi.r.

Is Ahprikas. Kursch zilweks sawâ dsimtenê dsihwodams, wehl ne kur tahku naw bijis, tas teescham! ne warr wis sinnahť, zik gruhri un daschfahrt breefinigi teem kristigeem mahzitajeem klahjahs, kas tahs tahkas, woi aufstas woi karstas, semmes zaurstaiga, paganeem to preezas mahzibu atnest. Brihšcham winneem zaur tauneem zilwekeem, nikneem swehreem, zaur baddu un zaur wiffadu truhkumu ja-zeesch, bet wiffas tahs gruhribas winnus tomehr ne spehi aiskaweht, sawu zellu staigahť; jo tizz, ka tas Rungs irr winneem waddons, un arri daschreis wiini tik fâ zaur Deewa brihnumu no nahwes tohp isglahbti. — Klausait, fo mums tas zeenigs mahzitajs, kam wahrds: Le-mih un kas preeksch pahri gaddeem ar kahdeem Eulenderu kohpmanneem us Ahpriku gahje, pahr to nelaimi stahsta, kurrâ winsch pats tur bijis. Winsch raksta: "Mehs kahdi 40 zilweki bijam un tik pahris paganu wihru mums par waddoneem bija lihds. Pafschâ eefahkumâ mums pahr sweschu juhru bija ja-brauz, un pehz pa semmi mums daudsfreis ar zirwi zelsch bija ja-taisa, jo tur dadšchi un ehrlschli tik beesi auge, ka ir pellite gan drihs ne warreja zaur lihst. Pehz palikke semme drufzin sskaidraka un mehš labbaki warrejam staigahť. Bet nu eeraudšijam leelu semmes gabbalu sawâ preekschâ, kur nedš sahlite, nedš salka lappina rahdijahs. Smiltschu smiltis wiffapfahrt, ka ir uhdens lahstitt wetti mekte. Waddoni mums gan bija sazizjuschi, ka drihs atrastu uhdeni, bet jau diwas deenas un weena nakts bijam staigajuschí un wehl ne fo ne atradduschí. Tas awohtinsch, fo nu usgahjam, bija tik tohti mass, ka zilweki ween dabbuja drufzin eespiridsinatees, bet muhsu 80 wehrschí, kas no uhdens badda jau tik trakki bija palikkuschí, ka winnus juh-gôs drihs wairs ne warreja turreht, tee wehl ne fo ne dabbuja. Ohtrâ rihtâ nu gan labs padohms bija dahrgs, jo waddoni teize: taggad nahkohť kahda smiltschu semme, kurrâ pa 4 lihds 5 deenahm uhdeni ne atrohdohť. Atpakkat greestees wairs ne warrejam, jo wehrschí tik tohti bija nomohziti un iskaphufschí, ka taisijahs jau pee pirma sohla pakrist; un fo mehš tad tanni tuknesi bes winneem buhtum eefahkuschí. Pehz ilgas farunnaschanas un pahrdohmaschanas mehš apnehmamees smiltis rakť bedres un randsiht, woi us tahdu wihši ne dabbutum uhdeni. Nu ikkats gan rohkas peelikke; bet af tawu gruhru darbu! Smiltis tohti bija karstas un arween gahsahs atpakkat. Bet kad nu ar mohkahm kahdas bedres lihds 6 pehdas dsikkas bijam israkuschí, tad ar neissakkamu preeku eeraudšijam dibbenâ drufzin uhdens burbelejohť. Za bija leela Deewa schehlasti-

ba, kas mums scho dahwanu deme, un es nopuhsdamees isfauze: af Kungs, dohd' schehligi scho bedri pilnu! jo zittadi mums te ja-mirst un tee putni ap-pakfch debbes schinni tukfnesi muhsu meefas apehdihs. — Kamehr mehs paschi wiffi strahdajam, muhsu waddoni ne zil taht no mums labbâ duhschâ sehdeja, sawu maisiti nokohsdami, pahr muhsu truhkumiu ne maf ne behdadami, un tif kahrigi us muhsu uhdeni gluhnedami, ka mums bedres bija ja-wakte; jo zittadi tee mums to uhdeni buhtu isdsehrufchi un mehs wehl par sawahm geuhtahm mohkahm noxlahpuschi. Zè palikkam diwas deenas, kamehr tif dauds uhdens fa-tezzeja, ka sawus traufus warrejam peepidiht, un tad mehs greeschamees atpak-fak. Pehz pee; deenahm nahzam atpakak tai weetà, no kurrenes bijam isgah-jufchi, un affaras zitteem laudim nahze azzis, redsoht, kâ kahrigi katrs dsinnahs, uhdeni dabbuht eedfert. Wakkarâ mehs Deewa wahrduş turrejam un arri tee wihri, kas zittakahr pagani bija un mums lihds bija gahjufchi, pateize tam Kun-gam ar nopuhfchanahm un affarahm par wianna schehligu glahbfchanu.“ — Zâ stahsta tas mahzitajs; un kaut gan mehs ne sinnam, pahr kurreem Deewa raf-steem wiafch to deen' fpreddiki buhs teizis, tatschu irr sinname, ka ne buhs ais-mirfis saweem klaufitajeem arri schahs bihbeles weetas: Jah. 4, 13. 14.; 7, 37. un 4. Mohf. 20, 7—13. un Esaij. 12, 3. eemahzih, kurreas lai muhsu laffitaji arri kahdu reisi paschi usfchire un tizzigâ firdi pahrdohma. D. St—m.

Sirds un mehle.

Lihdsiba.

Labbâs deenâs, kad preezas-faule spihd, mehle labpraht plufschke, sawâ walkâ dsihwodama un mekedama, to sawu dabbuht, kâ ta preefch brihwibu un taifnibu drohschi runnajufi. Tai arri ne truhft draugi, kas ar lunkaineem wahrdeem pee tahs peeglaufchahs un kam ta nebehdiba, no wiffahm leetahm un prett wiffaem laudim runnah, labbi patihf. Zâ plufschkeja mehle zittakahr laimé un selta-laikôs; bet firds scho nebehdibu ne spehje panest. Za drohscha buhdama firds bij zittus geuhtalus laikus peedfihwojufi un appakfch warrenas un bahrgas waldischanas labbi pahrbaudita tikufi. Za bij laikus redsejufi, kurreôs tizziba tappe apmahdeta un gohda-laudis kâ fakkoht ar kahjahm samihci. Eohri prahtigi wihri baddu zeete, taifniba nosarke un pakuniba bij no semmes isdsihita fluffi. "Labbi, labbi!" fazzija firds taggad us plufschku mehli, "runna, tapehz kâ tu jau wallodu turri; bet atgahdajees, kahdus fimaidigus wiltigus wahrduş tu laikam runnaji, zil gauſchi tu melloji un kahdâ nejaukâ wihſé tu teem zilwe-keem kalpoji. Tobrihd es tew luhdsu, mannus wahrduş isstahstih, un tew bai-les usgahje. Taggad tu effi tauna ſeewas-mehle, kas ne no mihleſtibas prett taifnibu, bet tikkai pehz sawas eegribbefchanas labbu zilweku auſis peebrehz. Za ne miſſohs, tad ſeema atkal drihs buhs klah, ap kurreu laiku tu tãpatt no jauna bes wallodas palikfi, kâ wiffas wardes tad mehmas paleef.“ Mehle fluffu zeete un no ſchi laika fargajahs, ar to wallodu, ko firds runna, jebkur faet. B.

Smeeflu, stahstiafch.

Kam brilles waijaga?

Kads semneeks, kas bij' redsejis, ka wezzi laudis fewim daschafre brilles pirke, eekahroja arri fewim kahdu pirke. Pilssehrâ nahzis, tas gahje pee kohpmanna, un isluhdsahs fewim brilli. Kohpmannis labbu teesu us galda liffe, ka jo labbaki warreja ismeklehtees. Semneeks brilli us deggona ustiffe, un grahmatu no kabbatas iswilzis, skattijahs tur eekschâ un fazzija, ka brille ne derroht. Kohpmannis liffe zittu nemt, bet ir schi ne derreja un, wiffas isprohwejis, ne weenu par labbu ne teize. Pehdigi kohpmannis winnu waijaja: "Draugs, woi tu arr' prohri lassihst?" "E fur zilweks!" "atbildeja semneeks, "kad ee lassihst prastu, kam tad mannim brilles waijadsehtu!" — D. St—m.

7ta mihkla.

Kas tee par zekka waddoneem Zrr par tik patt dauds tulkeem? —
 Wa nekkaitameem pulkeem, Dee debbes, skaidrâ naksinâ,
 Kas mums no Deewa brihnumeem Tee rahdabs sawâ spohschumâ.

D. St—m.

Drikketajs missejahs preekschajâ lappâ, paschâ beidsamâ perschâ zettortas rindes gallâ lifdams putrainimu, fur waijadseja strihpitei buht.

Simna, zil naudas 2. Dezember = mehn. deenâ 1836 eeksch Nihges maksaja par daschahm prezzehm.

Par	Maksaja:	Sudr. naudâ.		Par	Maksaja:	Sudr. naudâ.	
		Rb.	K.			Rb.	K.
1	puhru rudsu, 116 mahrzinus smaggu	1	25	1	pohdu (20 mahrzineem) waffu	7	20
—	meeschu, 100. mahrzin. smaggu	1	15	—	tabaka	—	65
—	kweeschu, 128 mahrzin. smaggu	2	—	—	fwesta	2	20
—	ausu	—	75	—	dseltes	—	65
—	sirnu	1	50	—	linnu, krohna	2	—
—	rupju rudsu = miltu	1	25	—	brakka	1	80
—	bihdeletu rudsu = miltu	1	60	—	fannepu	—	80
—	bihdeletu kweeschu = miltu	2	40	—	schihthu appinu	3	—
—	meeschu = putrainimu	1	60	—	neschihthu jeb prezzes appinu	2	—
—	eefala	1	20	—	muzzu filku, eglu muzzâ	6	75
—	linnu = sehklas	3	—	—	lasdu muzzâ	7	—
—	fannepu = sehklas	1	50	—	smalkas fahls	4	30
1	wesumu seena, 30 pohdus smaggu	3	—	—	rupjas baltas fahls	4	50
barrotu	wehrschtu galku, pa pohdu	1	—	—	wahti brandwihna, puffedga	8	—
				—	—	—	10
					—	—	50

Weenu sudraba rubli warreja dabbuht par 358½ kapeikeem warra naudâs.

Lihds 2. Dezember pee Nihges irr atnahfuschl 1102 fuggi un aisbraufuschl 1121.

Wrihw drikkelt. No juhrmallas = gubbernementu augstas walbischanas puffed:

Dr. C. E. Napierky.